

IV

(Informācija)

PADOME

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTA INFORMĀCIJA

Padomes secinājumi (2009. gada 12. maijā) par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ("ET 2020")

(2009/C 119/02)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINOT

par to, ka Eiropadome, tiekoties 2002. gada martā Barselonā, apstiprināja darba programmu "Izglītība un apmācība 2010", ar kuru kā daļu no Lisabonas stratēģijas pirmo reizi izveidoja stabilu sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā, balstoties uz kopējiem mērķiem un galvenokārt tiecoties palīdzēt uzlabot valstu izglītības un apmācības sistēmas, izstrādājot papildinošus ES līmeņa instrumentus, izmantojot savstarpēju mācīšanos un ar atvērtās koordinācijas metodes palīdzību apmainoties ar paraugpraksi;

un ATZĪSTOT

to, ka sadarbība saskaņā ar minēto darba programmu, tostarp Kopenhāgenas procesu un ierosmēm saistībā ar Boloņas procesu, plašākā skatījumā ir ļāvusi gūt ievērojamus panākumus šādās jomās: atbalsts valstu reformām mūžizglītības jomā, augstākās izglītības modernizēšana un kopēju Eiropas instrumentu izstrāde, ar kuriem ceļ kvalitāti, veicina pārskatāmību un mobilitāti; tomēr, lai Eiropa sasniegtu savu vērienīgo mērķi kļūt par pasaulē konkurētspējīgāko un dinamiskāko ekonomiku, kas balstīta uz zināšanām, joprojām ir jārisina būtiskas problēmas;

UZSVER, ka

1. izglītībai un apmācībai ir būtiska nozīme, lai risinātu daudzās sociālekonomiskās, demogrāfiskās, ar vidi un tehnoloģijām saistītās problēmas, kas Eiropu un tās iedzīvotājus skar šodien un ir gaidāmas arī turpmākajos gados;
2. ļoti būtisks aspekts Eiropas stratēģijā ir efektīvs izglītības un apmācības sistēmu ieguldījums cilvēkkapitālā, lai sasniegtu

augstu ilgtspējīgas, uz zināšanām balstītas izaugsmes līmeni un lai veidotu darbavietas, kas ir Lisabonas stratēģijas pamatā, tajā pašā laikā veicinot personīgo izaugsmi, sociālo kohēziju un pilsonisko aktivitāti;

ATZĪST, ka

1. lai gan augstu tiek vērtēta Eiropas daudzveidība un vienreizējās iespējas, ko tā sniedz, un pilnībā tiek ievērota dalībvalstu atbildība par savām izglītības sistēmām, atjaunināta stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā – izveidota, balstoties uz darba programmā "Izglītība un apmācība 2010" gūtajiem panākumiem, – varētu vēl vairāk pastiprināt šādas sadarbības lietderību un arī turpmāk līdz pat 2020. gadam sniegt labumu un atbalstu dalībvalstu izglītības un apmācības sistēmām;
2. ir veikts vērā ņemams ieguldījums izglītības un apmācības jomā, lai panāktu ilgtermiņa mērķus, kādi paredzēti Lisabonas stratēģijā izaugsmei un darbam. Gaidot šā procesa turpmāko attīstību, būtu jāturpina centieni nodrošināt to, ka izglītība un apmācība joprojām pilnībā sakņotos plašākā stratēģijā. Tāpat ir būtiski, lai Eiropas sadarbības sistēma joprojām būtu pietiekoši elastīga, lai risinātu gan pašreizējās, gan iespējamās problēmas, tostarp problēmas, kas varētu rasties jaunās stratēģijās, kas izveidosies pēc 2010. gada;

AR INTERESI ŅEM VĒRĀ

Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Atjaunināta stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā" ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Dok. 17535/08 + ADD 1 + ADD 2.

VIENOJAS, ka

1. laikposmā līdz 2020. gadam Eiropas sadarbības galvenajam mērķim būtu jābūt atbalstīt izglītības un apmācības sistēmu turpmāku uzlabošanu dalībvalstīs, lai nodrošinātu:

a) visu iedzīvotāju personīgo, sociālo un profesionālo izaugsmi;

b) ilgtspējīgu ekonomisko labklājību un nodarbinātības iespējas, vienlaikus popularizējot demokrātijas vērtības, sociālo kohēziju, pilsonisko aktivitāti un kultūru dialogu;

2. šādi mērķi būtu jāskata pasaules mēroga perspektīvā. Dalībvalstis atzīst, ka ir svarīgi būt atvērtiem pasaulei kopumā, – tas ir priekšnoteikums pasaules mēroga attīstībai un labklājībai, kas, nodrošinot izcilas un saistošas izglītības, apmācības un pētniecības iespējas, palīdzēs Eiropas Savienībai sasniegt mērķi kļūt par pasaules mēroga vadošo uz zināšanām balstīto ekonomiku;

3. Eiropas sadarbība izglītības un apmācības jomā līdz 2020. gadam būtu jāizveido saistībā ar stratēģisko sistēmu, kas aptvertu izglītības un apmācības sistēmas kopumā mūžizglītības perspektīvā. Mūžizglītība būtu jāuzskata par pamatprincipu, uz kura balstās visa sistēma, kurā paredzēts ietvert visa veida mācīšanos, – gan formālu, gan neformālu gan arī neoficiālu mācīšanos visos līmeņos: no agrīnas pirmskolas izglītības un skolām līdz augstākajai izglītībai, profesionālajai izglītībai un apmācībai līdz pat pieaugušo apmācībai.

It īpaši šajā sistēmā būtu jāietver šādi četri stratēģiskie mērķi (sīkāk izklāstīts turpmāk):

1) mūžizglītību un mobilitāti padarīt par realitāti;

2) uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti un efektivitāti;

3) veicināt taisnīgumu, sociālo kohēziju un pilsonisko aktivitāti;

4) visos izglītības un apmācības līmeņos sekmēt inovāciju un jaunradi, tostarp uzņēmējdarbības garu;

4. periodiski pārbaudot virzību uz nosprausto mērķi, tiek būtiski veicināta uz faktiem balstītas politikas veidošana. Iepriekš izklāstītajiem stratēģiskajiem mērķiem 2010.–2020. gada laikposmā būtu attiecīgi jāpievieno rādītāji

un Eiropas vidējo rādītāju atsaucies līmeņi ("Eiropas kritēriji"), kā izklāstīts šā dokumenta I pielikumā. Pamatojoties uz esošajiem kritērijiem, tie palīdzēs Eiropas līmenī izvērtēt vispārējos gūtos sasniegumus un demonstrēt panākto.

— 1. stratēģiskais mērķis: mūžizglītību un mobilitāti padarīt par realitāti

Demogrāfisko pārmaiņu radītie pārbaudījumi un pastāvīgā vajadzība atjaunināt un pilnveidot prasmes atbilstīgi mainīgiem ekonomikas un sociālajiem apstākļiem liek pieņemt mūžilgu pieeju mācīšanās procesam un izveidot izglītības un apmācības sistēmas, kas labāk reaģētu uz pārmaiņām un būtu atvērtākas plašākai pasaulei. Var izveidot jaunas ierosmes mūžizglītības jomā, lai reaģētu uz nākotnē paredzamām problēmām, tomēr joprojām jācenšas panākt pašreiz īstenoto ierosmju progress, jo īpaši lai īstenotu saskaņotas un plašas mūžizglītības stratēģijas. Jo īpaši ir jāstrādā, lai nodrošinātu valsts kvalifikācijas sistēmu izstrādi, balstoties uz attiecīgiem mācību rezultātiem un to saikni ar Eiropas kvalifikāciju sistēmu, jāizstrādā elastīgāki izglītības iegūšanas veidi, tostarp labākas pārejas starp dažādām izglītības un apmācības nozarēm, lielāka neformālās un neoficiālās mācīšanās pieņemšana un lielāka pārskatāmība un mācību rezultātu atzišana. Vajadzīgi arī papildu centieni, lai popularizētu pieaugušo izglītību, uzlabotu vadības sistēmu kvalitāti un padarītu mācīšanos pievilcīgāku kopumā – tostarp izstrādājot jaunas mācīšanās formas un izmantotu jaunas pasniegšanas un mācīšanās tehnoloģijas.

Pamazām būtu jāpaplašina mācību procesa dalībnieku, skolotāju un skolotāju instruktoru mobilitāte kā būtisks mūžizglītības aspekts un nozīmīgs veids, kā uzlabot cilvēku nodarbinātības iespējas un pielāgošanās spējas, lai ārvalstīs (gan Eiropā, gan pasaulē) pavadītus mācīšanās periodus padarītu drīzāk par normu, nevis izņēmumu. To darot, būtu jāpiemēro Eiropas Mobilitātes kvalitātes hartā paredzētie principi. Lai to panāktu, būs jāatjaunina visu iesaistīto personu centieni, piemēram, attiecībā uz atbilstīga finansējuma nodrošinājumu.

— 2. stratēģiskais mērķis: uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti un efektivitāti

Lai Eiropa varētu gūt panākumus un lai vairotu nodarbinātības iespējas, ir ļoti vajadzīgas kvalitatīvas izglītības un apmācības sistēmas, kas ir efektīvas un nodrošina vienādas iespējas visiem. Galvenais uzdevums ir nodrošināt, lai ikviens apgūtu pamatiemaņas, reizē visos izglītības un apmācības līmeņos attīstot Eiropas izcilību un pievilcību, kas tai dos iespēju saglabāt spēcīgu pozīciju pasaules mērogā. Lai to panāktu noturīgā veidā, lielāka uzmanība jāpievērš tam, lai palielinātu pamatprasmi, piemēram, lasīšanas un rakstīšanas prasmes, rēķināšanas prasmes līmeni, uzlabotu matemātikas, zinātnes un tehnoloģijas pievilcību

un stiprinātu valodu zināšanas. Tajā pašā laikā ir jānodrošina augsta līmeņa pasniegšana, lai skolotājiem sniegtu atbilstīgu sākotnējo izglītību, lai skolotājiem un instruktoriem nodrošinātu nepārtrauktu profesionālo attīstību un lai pedagoga profesiju darītu par pievilcīgu karjeras izvēli. Būtiski ir uzlabot arī izglītības un apmācības iestāžu pārvaldību un vadību un izstrādāt efektīvas kvalitātes nodrošināšanas sistēmas. Augstu kvalitāti varēs sasniegt vienīgi, efektīvi un noturīgi izmantojot resursus – attiecīgā gadījumā publiskus vai privātus –, reizē sekmējot uz faktiem balstītu politiku un praksi izglītībā un apmācībā.

— 3. stratēģiskais mērķis: veicināt taisnīgumu, sociālo kohēziju un pilsonisko aktivitāti

Izglītības un apmācības politikai būtu jārada iespēja visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no viņu personīgajiem, sociālajiem un ekonomiskajiem apstākļiem, dzīves laikā iegūt, atjaunināt un pilnveidot ar darbu saistītas prasmes un pamatiemaņas, kas vajadzīgas viņu nodarbinātības iespējām, un veicināt turpmāku mācīšanos, pilsonisko aktivitāti un kultūru dialogu. Nelabvēlīga situācija izglītībā būtu jārisina, sniedzot augstas kvalitātes pirmsskolas izglītību un mērķtiecīgu atbalstu un sekmējot iekļaujošu izglītību. Izglītības un apmācības sistēmu mērķim būtu jābūt nodrošināt, lai visi mācību procesa dalībnieki, tostarp dalībnieki no nelabvēlīgas vides, dalībnieki ar īpašām vajadzībām un migranti, pabeigtu izglītību, tostarp vajadzības gadījumā iegūstot "otras iespējas izglītību" un piedāvājot personalizētāku mācīšanos. Izglītībai būtu jāveicina starpkultūru kompetences, demokrātiskās vērtības un pamattiesību un vides respektēšana, kā arī cīņa pret visa veida diskrimināciju, iemācot visiem jauniešiem spēju pozitīvi sadarboties ar saviem vienaudžiem, kam ir dažāda izcelsme.

— 4. stratēģiskais mērķis: visos izglītības un apmācības līmeņos sekmēt novatorismu un jaunradi, tostarp uzņēmējdarbības garu

Jaunrade, kas katram sniedz personīgo izaugsmi, ir arī galvenais novatorisma avots, ko savukārt atzīst par vienu no galvenajiem ilgtspējīgas ekonomikas attīstības virzītājspēkiem. Novatorisms un jaunrade ir būtiski uzņēmumu attīstībā un lai uzlabotu Eiropas starptautiskās konkurences spējas. Pirmais uzdevums ir sekmēt to, lai visi iedzīvotāji apgūtu vispārējas pamatiemaņas, piemēram, prasmes digitālajā jomā, prasmi mācīties, iniciatīvas un uzņēmējdarbības garu un kultūras izpratni. Otrs uzdevums ir nodrošināt pilnībā funkcionējošu zināšanu trīsstūri: izglītība-pētniecība-novatorisms. Partnerība starp uzņēmējdarbības vidi un dažāda līmeņa un nozaru izglītības, apmācības un pētniecības iestādēm var palīdzēt koncentrēties uz prasmēm un iemaņām, kas ir vajadzīgas darba tirgū, un atbalstīt novatorismu un uzņēmējdarbības garu visās mācību formās. Būtu jāveido plašākas izglītības kopienas, kurās iesaistītu pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus un citas ieinteresētās personas, lai tādējādi izveidotu gaisotni, kas veicinātu jaunradi un ļautu labāk saskaņot profesionālās un sociālās vajadzības un katra personīgo labklājību;

ATZĪST, ka

1. tiecoties panākt minētos stratēģiskos mērķus un tādējādi nodrošināt efektīvu ieguldījumu valsts reformās, laikposmā līdz 2020. gadam būtu jāievēro šādi principi:

a) Eiropas sadarbība izglītībā un apmācībā būtu jāsteno, ņemot vērā mūžizglītības perspektīvu, lietderīgi izmantojot atklāto koordinācijas metodi (OMC) un veidojot sinerģijas starp izglītības un apmācības dažādām nozarēm. Pilnībā ievērojot dalībvalstu atbildību pār savām izglītības sistēmām un to, ka Eiropas sadarbība izglītības un apmācības jomā ir brīvprātīga, OMC būtu jāņem vērā:

— četri iepriekš minētie Eiropas sadarbības stratēģiskie mērķi,

— kopīgi atsaucies instrumenti un pieejas,

— savstarpēja mācīšanās un paraugprakses apmaiņa, ietverot rezultātu izplatīšanu,

— periodiska pārraudzība un ziņošana,

— fakti un dati no visām attiecīgajām Eiropas aģentūrām ⁽¹⁾, Eiropas tīkliem un starptautiskām organizācijām ⁽²⁾,

— tādu iespēju pilnīga izmantošana, ko piedāvā Kopienas programmas, jo īpaši mūžizglītības jomā;

b) Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā būtu jābūt piemērotai un konkrētai. Tai būtu jāsniedz skaidri un pamanāmi rezultāti, ko vajadzētu regulāri un struktūrēti iesniegt, pārskatīt un izplatīt, tādējādi izveidojot pamatu nepārtrauktai izvērtēšanai un attīstībai;

c) Kopenhāgenas process profesionālās izglītības un apmācības jomā ir būtisks Eiropas sadarbības aspekts saskaņā ar atklāto koordinācijas metodi. Šajā procesā paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem vajadzētu palīdzēt sasniegt minētajā sistēmā izklāstītos mērķus;

⁽¹⁾ Jo īpaši Cedefop un Eiropas Izglītības fonda.

⁽²⁾ Tajos gadījumos, kad šajā tekstā ir tieši vai netieši norādīta atsauc uz ESAO, ar to jāsaprot, ka būtu jānodrošina visu dalībvalstu tiesības piedalīties minētās organizācijas darbā.

- d) lai atbalstītu dalībvalstu centienus modernizēt augstāko izglītību un izveidot Eiropas augstākās izglītības telpu, būtu jātiecas arī pēc ciešas sinerģijas ar Boloņas procesu, jo īpaši attiecībā uz kvalitātes nodrošinājumu, atzišanu, mobilitāti un pārskatāmības instrumentiem;
- e) attiecīgos gadījumos būtu jācenšas panākt nozaru sadarbību starp ES ierosmēm izglītībā un apmācībā un ierosmēm saistītās politikas jomās – jo īpaši nodarbinātības un uzņēmējdarbības jomā, sociālajā politikā, jaunatnes politikā un kultūras jomā. Īpaši attiecībā uz zināšanu trijstūri īpaša uzmanība būtu jāpievērš izglītības, pētniecības un novatorisma sinerģijai, kā arī savstarpējai papildināmībai ar Eiropas pētniecības telpas mērķiem;
- f) laba sadarbība, kurā izmanto jaunus, pārskatāmus tīklu veidošanas ceļus, ir vajadzīga ne tikai starp attiecīgajām ES iestādēm, bet arī ar visām atbilstīgām iesaistītajām personām, kas var sniegt ievērojamu ieguldījumu politikas veidošanā, īstenošanā un izvērtēšanā;
- g) būtu jāpastiprina politikas dialogs ar trešām valstīm un sadarbība ar starptautiskām organizācijām, kas būtu avots jaunām idejām un salīdzināšanai;
- h) attiecīgos gadījumos, lai uzlabotu izglītības un apmācības sistēmas saskaņā ar plašiem stratēģiskiem mērķiem un dalībvalstu prioritātēm, var izmantot finanšu resursus no Eiropas struktūrfondiem;
2. atklātās koordinācijas metodes panākumi izglītībā un apmācībā ir atkarīgi no dalībvalstu politiskās gribas un iedarbīgām darba metodēm Eiropas mērogā. Ņemot vērā minēto un lai panāktu lielāku elastību, Eiropas sadarbībā izmantotās darba metodes būtu jābalsta uz
- a) darba cikliem: periodu līdz 2020. gadam sadalīs vairākos ciklos, un pirmajā ciklā iekļaus 3 gadus ilgu periodu no 2009. gada līdz 2011. gadam;
- b) prioritārām jomām: katram ciklam Padome, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, pieņems vairākas uz stratēģiskiem mērķiem balstītas Eiropas sadarbības prioritārās jomas. Eiropas prioritārās jomas būs plānotas tā, lai varētu izveidot plašu sadarbību starp visām dalībvalstīm vai ciešāku sadarbību starp ierobežotu dalībvalstu skaitu – atkarībā no dalībvalsts prioritātēm. Pirmā cikla prioritārās jomas saskaņā ar šo jauno sistēmu ir izklāstītas pievienotajā II pielikumā;
- c) savstarpēju mācīšanos: Eiropas sadarbību minētajās prioritārajās jomās var īstenot, veicot tādas darbības kā savstarpēja mācīšanās, konferences un semināri, augsta līmeņa forumi vai ekspertu grupas, pētījumi un analīzes un uz internetu balstīta sadarbība, un attiecīgā gadījumā iesaistot attiecīgas ieinteresētās personas. Visas minētās ierosmes būtu jāīsteno, pamatojoties uz skaidri noteiktām pilnvarām, grafikiem un plānotiem rezultātiem, kurus ierosinās Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm (skatīt arī turpmāk izklāstīto f) apakšpunktu);
- d) rezultātu izplatīšanu: lai uzlabotu pamanāmību un ietekmi valstu un Eiropas līmenī, sadarbības rezultātus plaši izplatīs visām ieinteresētajām personām un vajadzības gadījumā tos pārrunās ģenerāldirektoru vai ministru līmenī;
- e) progresu ziņojumu: katra cikla beigās – un pirmajā ciklā saskaņā ar jauno sistēmu ne agrāk kā 2012. gada sākumā – būtu jāizstrādā kopīgs Padomes un Komisijas ziņojums. Tajā vispārīgi izvērtēs, kādā mērā ir sasniegti šajā sistēmā noteiktie mērķi jaunākajā ciklā un/vai konkrētā tematiskajā jomā, ko noteiks Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm (skat. arī f) apakšpunktu). Kopīgu ziņojumu pamatā vajadzētu būt dalībvalstu izstrādātiem valsts ziņojumiem, kā arī esošai informācijai un statistikas datiem. Kopīgos ziņojumus var izvērst, iekļaujot tajos faktu analīzes par atšķirīgo situāciju atsevišķās dalībvalstīs, ar to pilnīgu piekrišanu. Kopīgiem ziņojumiem būtu jāveido arī pamats, lai izveidotu jaunu prioritāro jomu kopumu nākamajam ciklam;
- f) procesa pārraudzība: lai sekmētu rezultātu sasniegšanu ar atklātās koordinācijas metodes palīdzību, kā arī atbildības sajūtu par metodi gan valstu, gan Eiropas mērogā, dalībvalstis un Komisija cieši sadarbosies, vadot, virzot un izvērtējot procesu un tā rezultātus;
3. stratēģisko sistēmu – tostarp kritērijus un darba metodes – var pārskatīt, un Padome var veikt vajadzīgus pielāgojumus, ņemot vērā visus būtiskus jaunus notikumu pavērsienus Eiropā, jo īpaši visus lēmumus, kas pieņemti par ES Izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju pēc 2010. gada;

ATTIECĪGI AICINA DALĪBVALSTIS

1. Kopīgi strādāt, izmantojot Komisijas atbalstu un atklāto koordinācijas metodi, kā izklāstīts šajos secinājumos, lai palielinātu Eiropas sadarbību izglītības un apmācības jomā laikposmā līdz 2020. gadam, balstoties uz minētajiem četriem stratēģiskiem mērķiem, iepriekš aprakstītajiem principiem un darba metodēm, kā arī uz katram ciklam saskaņotajām prioritārajām jomām (pirmā cikla (2009.–2011.g.) jomas ir izklāstītas II pielikumā);

2. pamatojoties uz valstu prioritātēm, pieņemt valsts mēroga pasākumus, lai sasniegtu stratēģiskajā sistēmā izklāstītos mērķus un sekmētu I pielikumā apzināto Eiropas kritēriju kolektīvu sasniegšanu; izskatīt, vai, izstrādājot valstu izglītības un apmācības politiku, var izmantot savstarpēju mācīšanos Eiropas mērogā;

AICINA KOMISIJU

1. laikposmā līdz 2020. gadam sadarboties ar dalībvalstīm un palīdzēt tām, sadarbojoties šajā sistēmā, balstoties uz iepriekš aprakstītajiem četriem stratēģiskajiem mērķiem, principiem un darba metodēm un kritērijiem un prioritārajām jomām, kas izklāstītas attiecīgi I un II pielikumā;
2. izvērtēt, cik lielā mērā sasniegti šīs sistēmas mērķi, jo īpaši izmantojot kopīgos progresu ziņojumus; turklāt 2010. gada

laikā veikt to panākumu izvērtējumu, kas gūti, pildot darba programmā "Izglītība un apmācība 2010" pieņemtos kritērijus;

3. izstrādāt priekšlikumus iespējamajiem kritērijiem mobilitātes, nodarbinātības iespēju un valodu apguves jomā, kā norādīts I pielikumā;
4. sadarboties ar dalībvalstīm, lai izpētītu, kā uzlabot esošos rādītājus, tostarp attiecībā uz personām, kuras priekšlaicīgi pamet izglītību un apmācību, un līdz 2010. gada beigām ziņot Padomei par to, cik lielā mērā varētu pielāgot saskaņoto rādītāju un kritēriju sistēmu, ko Padome pieņēmusi 2007. gada maijā ⁽¹⁾, lai nodrošinātu tās saskaņotību ar šīs sistēmas stratēģiskajiem mērķiem. Šajā sakarībā īpaša vērība būtu jāvelta jaunradei, novatorismam un uzņēmējdarbības jomai.

⁽¹⁾ Padomes secinājumi (2007. gada 25. maijā) par saskaņotu rādītāju un kritēriju sistēmu progresu uzraudzībai ceļā uz Lisabonas mērķiem izglītībā un apmācībā (OV C 311, 21.12.2007., 13.–15. lpp.).

I PIELIKUMS

**EIROPAS VIDĒJO RĀDĪTĀJU ATSAUCES LĪMEŅI
("Eiropas kritēriji")**

Lai pārbaudītu sasniegto un apzinātu problēmas, kā arī lai sniegtu ieguldījumu uz faktiem balstītas politikas veidošanā, ar vairākiem Eiropas vidējo rādītāju atsaucēs līmeņiem ("Eiropas kritēriji") būtu jāatbalsta iepriekš secinājumos izklāstītie stratēģiskie mērķi laikposmam no 2010. līdz 2020. gadam.

Šo kritēriju pamatā ir esošie kritēriji ⁽¹⁾, kas pieņemti saskaņā ar darba programmu "Izglītība un apmācība 2010". Tiem būtu jābalstās tikai uz salīdzināmiem datiem un tajos būtu jāņem vērā atšķirīgā situācija atsevišķās dalībvalstīs. Tos nevajadzētu uzskatīt par konkrētiem mērķiem, kas atsevišķām valstīm būtu jāsasniedz līdz 2020. gadam. Dalībvalstīm drīzāk būtu jāizskata, pamatojoties uz valsts prioritātēm un ņemot vērā mainīgos ekonomiskos apstākļus, kā un cik lielā mērā tās var sekmēt Eiropas kritēriju kolektīvu sasniegšanu, izmantojot valstu rīcību.

To ņemot par pamatu, dalībvalstis vienojas par pieciem turpmāk izklāstītajiem kritērijiem.

Pieaugušo līdzdalība mūžizglītībā

Lai palielinātu pieaugušo, jo īpaši mazkvalificētu personu, dalību mūžizglītībā:

— līdz 2020. gadam mūžizglītībā būtu jāpiedalās vismaz 15 % pieaugušo ⁽²⁾.

Personas, kam ir slikti panākumi, apgūstot pamatprasmes

Lai nodrošinātu, ka visas personas, kas mācās, iegūst piemērotu pamatprasmi līmeni, jo īpaši lasīšanā, matemātikā un zinātnē:

— līdz 2020. gadam 15 gadus vecu personu, kam ir slikti panākumi lasīšanā, matemātikā un zinātnē ⁽³⁾, īpatsvars ir mazāks par 15 %.

Sasniedzumi augstskolas līmenī

Ņemot vērā to, ka pieaug pieprasījums pēc augstākās izglītības, un vienlaikus atzīstot, ka arodizglītība un apmācība ir vienādi nozīmīga:

— līdz 2020. gadam tādu 30–34 gadus vecu personu īpatsvaram, kam ir augstākā izglītība ⁽⁴⁾, būtu jābūt vismaz 40 %;

Personas, kuras priekšlaicīgi pamet izglītību un apmācību

Lai sekmētu to, ka pēc iespējas lielāks izglītības un apmācības procesā esošu personu skaits pabeidz izglītību un apmācību:

— līdz 2020. gadam tādu personu skaitam, kas priekšlaicīgi pamet izglītību un apmācību ⁽⁵⁾, vajadzētu būt mazākam par 10 %.

Agrīnā pirmsskolas izglītība

Lai palielinātu dalību agrīnā pirmsskolas izglītībā, kas ir pamats turpmākiem panākumiem izglītības jomā, jo īpaši attiecībā uz personām, kas nāk no nelabvēlīgas vides:

— līdz 2020. gadam vismaz 95 % bērnu vecumā no 4 gadiem līdz obligātajam sākumskolas vecumam vajadzētu piedalīties agrīnajā pirmsskolas izglītībā.

⁽¹⁾ Padomes 2003. gada 5.–6. maija secinājumi par Eiropas vidējo panākumu atsaucēs līmeņiem izglītības un apmācības jomā (kritēriji) (dok. 8981/03).

⁽²⁾ T. i., tā iedzīvotāju daļa vecumā no 25 līdz 64 gadiem, kas četrās nedēļās pirms aptaujas piedalījusies izglītībā un apmācībā (*Eurostat*/darbaspēka pētījums). Var izmantot arī pieaugušo izglītības pētījumā iegūto informāciju par pieaugušo dalību mūžizglītībā.

⁽³⁾ Avots: *ESAO/PISA*. (Būtu jānodrošina visu dalībvalstu tiesības piedalīties šajā darbā). Atbilstīgus rādītājus uzraudzīs atsevišķi.

⁽⁴⁾ T. i., tādu 30–34 gadus vecu iedzīvotāju daļa, kas ir veiksmīgi ieguvusi augstskolas līmeņa izglītību (starptautiskās izglītības standart-klasifikācijas (*ISCED*) 5. vai 6. līmenis). (*EUROSTAT*, *UOE*).

⁽⁵⁾ T. i., tā iedzīvotāju daļa vecumā no 18 līdz 24 gadiem ar zemāko vidējo izglītību vai zemāku izglītības līmeni, kuri neturpina izglītību vai apmācību. (*EUROSTAT*/darbaspēka pētījums). Būtu jāpievērš uzmanība, lai uzlabotu datu kvalitāti, tostarp izpētot iespējas izmantot vēl citus datu avotus.

Padome aicina Komisiju arī turpināt darbu turpmāk izklāstītajās jomās.

Mobilitāte

Ņemot vērā mācību mobilitātes atzīto vērtību un lai šādu mobilitāti palielinātu, Komisija ir aicināta līdz 2010. gada beigām iesniegt Padomei priekšlikumu kritērijam šajā jomā, kurā sākotnēji pievēršas fiziskai mobilitātei starp valstīm augstākās izglītības jomā, ņemot vērā gan kvantitātes, gan kvalitātes aspektus un atspoguļojot Boloņas procesā veiktos centienus un pieņemtos mērķus, kā tas pavisam nesen tika uzsvērts Lēvenes un Jaunlēvenes konferencē ⁽¹⁾. Tajā pašā laikā Komisiju aicina izpētīt iespējas paplašināt šādu kritēriju, ietverot profesionālās izglītības un apmācību un skolotāju mobilitāti.

Nodarbinātības iespējas

Ņemot vērā to, ka ir būtiski palielināt nodarbinātības iespējas, izmantojot izglītību un apmācību, lai risinātu darba tirgus nākotnes problēmas, Komisija ir aicināta līdz 2010. gada beigām iesniegt Padomei priekšlikumu iespējamam Eiropas kritērijam šajā jomā.

Valodu apguve

Ņemot vērā to, cik nozīmīgi ir apgūt divas svešvalodas jau bērnībā, kā norādīts 2002. gada Barselonas Eiropadomes secinājumos, Komisija ir aicināta līdz 2012. gada beigām iesniegt Padomei priekšlikumu par iespējamu kritēriju šajā jomā, pamatojoties uz pašlaik notiekošo darbu pie valodu prasmes rādītāja ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Eiropas par augstāko izglītību atbildīgo ministru konferences, kas 2009. gada 28. un 29. aprīlī notika Lēvenē un Jaunlēvenē, Beļģijā, paziņojums.

⁽²⁾ Padomes secinājumi par Eiropas valodu prasmes rādītāju, (OV C 172, 25.7.2006., 1. lpp.).

II PIELIKUMS

**EIROPAS IZGLĪTĪBAS UN APMĀCĪBAS SADARBĪBAS PRIORITĀRĀS JOMAS PIRMAJAM CIKLAM:
2009.–2011. g.**

Lai panāktu "ET 2020." sistēmas četrus stratēģiskos mērķus, apzinot prioritārās jomas konkrētajam darba ciklam, būtu jāuzlabo Eiropas sadarbība izglītības un apmācību jomā, kā arī būtu jāatspoguļo dalībvalstu individuālās vajadzības, jo īpaši, ja rodas jauni apstākļi un problēmas.

Prioritārajās jomās, kas minētas 2. punkta b) un c) apakšpunktā iedaļā "atzīst, ka" un ir sīki izklāstītas turpmāk, atspoguļota vajadzība:

- i) sadarboties jomās, kurās joprojām risināmi nozīmīgi jautājumi;
- ii) šī darba cikla laikā izveidot sadarbību jomās, kuras uzskata par īpaši nozīmīgām.

Dalībvalstis atbilstīgi valstu prioritātēm izvēlēsies šādas darba un sadarbības jomas, kurās tās vēlas piedalīties kopīgā darbā saistībā ar turpmākiem pasākumiem. Ja dalībvalstis to uzskata par vajadzīgu, darbu konkrētās prioritārajās jomās var turpināt nākamajos darba ciklos.

1. stratēģiskais mērķis: mūžizglītību un mobilitāti padarīt par realitāti

Turpināt darbu šādās jomās:

- *mūžizglītības stratēģijas*: pabeigt valsts mūžizglītības stratēģiju īstenošanu, īpašu uzmanību pievēršot neformālās un neoficiālās izglītības atzīšanai un konsultēšanai;
- *Eiropas kvalifikāciju sistēma*: saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada aprīļa Ieteikumu ⁽¹⁾ līdz 2010. gadam izveidot saikni starp visām valsts kvalifikāciju sistēmām un Eiropas kvalifikācijas sistēmu un sniegt atbalstu uz mācību rezultātiem balstītas pieejas izmantošanai attiecībā uz standartu, kvalifikāciju, vērtējuma un apstiprināšanas procedūrām, kredītu nodošanu, izglītības programmām un kvalitātes nodrošinājumu.

Izveidot sadarbību šādās jomās:

- *mācību mobilitātes paplašināšanas jomā*: kopīgi darboties, lai pakāpeniski novērstu šķēršļus un paplašinātu mobilitātes iespējas mācību jomā Eiropā un pasaulē gan augstākās izglītības, gan citos izglītības līmeņos, ietverot jaunus mērķus un finanšu instrumentus un vienlaikus ņemot vērā to personu īpašās vajadzības, kuras ir nelabvēlīgā situācijā.

2. stratēģiskais mērķis: uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti un efektivitāti

Turpināt darbu šādās jomās:

- *valodu apguve*: nodrošināt, lai iedzīvotāji varētu sazināties divās valodās papildus dzimtajai valodai, veicināt valodu apmācību, attiecīgā gadījumā, profesionālajā izglītībā un apmācībā un pieaugušo izglītībā un dot iespējas migrantiem iemācīties uzņēmējas valsts valodu;
- *skolotāju un instruktoru profesionālā attīstība*: galveno uzmanību pievērst jaunu skolotāju sākotnējās izglītības kvalitātei un agrīnam karjeras atbalstam un vairot profesionālās izaugsmes iespēju kvalitāti skolotājiem, instruktoriem un citiem izglītības darbiniekiem (kas iesaistīti, piemēram, vadības vai konsultēšanas pasākumos);
- *pārvaldība un finansēšana*: sekmēt augstākās izglītības (tostarp izglītības programmu) modernizācijas programmu un kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu struktūru profesionālajai izglītībai un apmācībai un izstrādāt nodrošinājuma kvalitāti, tostarp darbiniekus, pieaugušo izglītības nozarē. Veicināt uz faktiem balstītu politiku un praksi, īpašu uzsvāru liekot uz valsts un attiecīgā gadījumā privāto ieguldījumu ilgtspēju.

Izveidot sadarbību šādās jomās:

- *pamatprasmes lasīšanā, matemātikā un zinātnē*: izpētīt esošo paraugpraksi un atziņas pētījumos par skolēnu lasītprasmi un izdarīt secinājumus par to, kā var uzlabot lasītprasmi visā ES. Pastiprināt esošo sadarbību, lai palielinātu matemātikas un zinātnes īpatsvaru izglītības un apmācības augstākajos līmeņos, un uzlabot zinātnes mācīšanu. Ir vajadzīga konkrēta rīcība, lai uzlabotu visu pamatprasmi, tostarp pieaugušo pamatprasmi, līmeni.
- *"Jaunas prasmes jaunām darba vietām"*: nodrošināt, ka izglītības un apmācības plānošanas procesos atbilstīgi izmanto nākotnē vajadzīgo prasmi un darba tirgus vajadzību novērtējumu rezultātus.

⁽¹⁾ OV C 111, 6.5.2008., 1. lpp.

3. stratēģiskais mērķis: veicināt taisnīgumu, sociālo kohēziju un pilsonisko aktivitāti

Turpināt darbu šādās jomās:

- *personas, kuras priekšlaiāgi pamet izglītību un apmācību*: pastiprināt novēšanas pasākumus, veidot ciešāku sadarbību starp vispārējās un profesionālās izglītības nozarēm un novērst šķēršļus, lai tie, kas pārtraukuši mācības, varētu atgriezties izglītības un apmācības sistēmā.

Izveidot sadarbību šādās jomās:

- *pirmsskolas izglītība*: veicināt visiem vienādu piekļuvi un stiprināt sniegtās izglītības un skolotāju atbalsta kvalitāti;
- *migranti*: izstrādāt savstarpēju mācīšanos, lai apgūtu labāko praksi, kā izglītēt mācību dalībniekus migrantus;
- *mācību procesa dalībnieki ar īpašām vajadzībām*: veicināt iekļaujošu izglītību un individualizētu mācīšanos, laikus sniedzot atbalstu, laicīgi nosakot īpašās vajadzības un labi saskanojot pakalpojumus. Iekļaut pakalpojumus vispārējās izglītības skolās un nodrošināt izglītības iegūšanas veidus tālākai izglītībai un apmācībai.

4. stratēģiskais mērķis: visos izglītības un apmācības līmeņos sekmēt novatorismu un jaunradi, tostarp uzņēmējdarbības garu

Turpināt darbu šādās jomās:

- *vispārējās pamatprasmes*: atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada decembra Ieteikumam ⁽¹⁾ labāk ņemt vērā vispārējās pamatprasmes izglītības programmās, vērtējumā un kvalifikācijā.

Izveidot sadarbību šādās jomās:

- *novatorismam labvēlīgas iestādes*: veicināt jaunradi un novatorismu, izveidojot īpašas apmācību un mācību metodes (tostarp jaunus IKT instrumentus un skolotāju apmācību);
- *partnerība*: attīstīt partnerattiecības starp izglītības un apmācības sniedzējiem un uzņēmumiem, pētniecības iestādēm, kultūras darbiniekiem un radošajām nozarēm un sekmēt zināšanu trijstūra labu darbību.

⁽¹⁾ OV L 394, 30.12.2006., 10. lpp.